Osuuskauppa Maakunta

Hallituksen toimintakertomus tilivuodelta 2018

S-ryhmän kehitys 1.1. – 31.12.2018

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti oli vuonna 2018 11 523 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 2,2 prosenttia.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	**Milj. €**	**+/- % ed.v.**
Prisma*	3 467	-0,7
S-market	3 460	+3,2
Sale ja Alepa	1 066	+4,5
Herkku	96	
Muu marketkauppa	6	+51,6
Market-kauppa yhteensä*	8 096	+2,9
Rautakauppa	135	-23,4
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 729	+5,9
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	294	-5,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	816	+0,6
Auto- ja autotarvikekauppa	407	+7,3
Maatalouskauppa	25	-67,4
Muut	20	+6,1
S-ryhmä yhteensä*	**11 523**	**+2,2**

*Sisältää lähialueiden (Viro ja Pietari) vähittäismyynnin

S-ryhmässä oli joulukuun lopussa 1 841 toimipaikkaa, kun niitä oli vertailukelpoisesti 1 843 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä oli vuoden 2018 lopussa 20 ja paikallisosuuskauppojen kuusi.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2018 aikana 80 294 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli vuoden lopussa 2 398 295. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 329 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit olivat 589 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 525 miljoonaa euroa.
S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 346 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 297 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 290 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 292 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 55 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 5 miljoonaa euroa.

Osuuskauppa Maakunnan toimintaympäristön kehitys ja riskit

Maakunnan toimintaympäristöön vaikutti Suomen talouden tilan positiivinen kehittyminen. Majoitus- ja ravitsemiskauppaa vahvisti etenkin Kiinalaisten akatemiaurheilijoiden harjoittelun keskittäminen Vuokattiin. Myös alueella toimivien toimijoiden positiiviset kehitysnäkymät antoivat lisävauhtia myynnin vahvistumiselle mikä näkyi etenkin yritysmyynnin hyvässä kehityksessä Mara toimialalla. Terrafamen päätös investoida merkittävästi akkutehtaaseen vahvistaa alueen ostovoimaa merkittävästi. Kaivannaisteollisuuteen rekrytoidaan parhaillaan merkittävästi lisää työvoimaa. Matkailutoimialalla kansainvälisen matkailun edistämishanke on edennyt suunnitellusti ja lisännyt matkailuvirtaa etenkin Vuokattiin. Positiiviset uutiset liike-elämän piristymisestä ovat omalta osaltaan vauhdittaneet myös osuuskaupan liikevaihdon kasvua. Vähittäiskaupan kilpailukentässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Majoitus- ja ravitsemiskaupassa Vuokattiin on avattu pari pienempää ravintolaa. Osuuskauppa maakunnan kilpailukentässä ei vuoden 2018 aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Pitkällä tähtäimellä Maakunnan riskit liittyvät väestömäärän supistumiseen, väestön ikääntymiseen ja keskimääräistä alempaan ostovoiman määrään.

Osuuskauppa Maakunnan taloudellinen asema ja tulos

Osuuskauppa Maakunnan liikevaihto oli 172,2 miljoonaa euroa, edellisenä vuonna 167,3 miljoonaa euroa (+2,9 %). Liikevaihto kasvoi käyttötavarakauppaa lukuun ottamatta. Tulos rahoituserien jälkeen oli 7,0 miljoonaa euroa (4,1 % /lv) edellisenä vuonna 5,3 miljoonaa euroa (3,1 % /lv).

Tulosparannus edelliseen vuoteen aikaansaatiin liikevaihdon kasvulla, lisääntyneillä SOK:n hyvityksillä sekä onnistuneella kulujenhallinnalla.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 10,4 %, edellisenä vuonna 8,2 %. Omavaraisuusaste oli 66,1 %, edellisenä vuonna 59,2 %.

Ympäristöasiat

Ympäristöasioissa Osuuskauppa Maakunta pyrkii noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita. Rakentamisessa noudatetaan uusimpia viranomaismääräyksiä ja ohjeita, minkä lisäksi pyritään mahdollisimman hyvään energiatehokkuuteen sitoutuen S-ryhmän myötä kansalliseen energiatehokkuussopimukseen. Tähän liittyen loppuvuodesta 2018 Prismassa otettiin käyttöön aurinkoenergiajärjestelmä, jonka tuottama energia hyödynnetään kokonaisuudessaan Prismakiinteistössä. Myös myymälöiden valaistusta on muutettu energiatehokkaammaksi Led-valaistukseksi. Toimipaikkojen talotekniikan järjestelmissä käytetään lähtökohtaisesti lämmöntalteenottoa. Kaikki kiinteistöt on saatettu kulutusseurantajärjestelmien piiriin.

Kauppapaikkojen kylmäjärjestelmiä on uudistettu energiatehokkaammiksi hiilidioksidijärjestelmiksi kuuden (6) kauppapaikan osalta. Uudistusta jatketaan vuonna 2019 kahden (2) yksikön osalta.

Liiketoiminnassa syntyvät jätteet lajitellaan toimipaikoissa ympäristösuojeluohjeiden mukaisesti. Asiakkaiden osallistumista omien jätteiden asianmukaiseen käsittelyyn ja kierrätykseen helpottavat seitsemän marketin yhteydessä toimivat lajiteltujen jätteiden keräyspisteet.

Liikevaihdon kehitys toimialoittain

Osuuskaupan 172,2 miljoonan euron liikevaihdosta 1,1 miljoonaa euroa oli vuokra- ja muita palvelutuottoja. Loppuosa jakaantui toimialoittain seuraavasti (suluissa kehitys edellisestä vuodesta):

- päivittäis- ja käyttötavarakauppa	131,4 M€	(+ 3,1 %)
- polttonestekauppa	25,3 M€	(+ 3,8 %)
- matkailu- ja ravitsemiskauppa	14,5 M€	(+ 1,7 %)

Investoinnit ja käyttöomaisuuden myynnit

Tilikauden kokonaisinvestoinnit olivat 4,2 miljoonaa euroa, 2,4 % liikevaihdosta. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 3,2 miljoonaa euroa ja 1,9 % liikevaihdosta.

Merkittävimpinä investointeina olivat Kuhmon S-marketin perusparannusinvestointi. Valjuksen ravintolamailman ja vastaanoton perusparannusinvestointi. Vuokatin Hotellin aamiais- ja lounasravintola Hellan investointi sekä hotellin vastaanoton peruspa-rannusinvestointi. Lisäksi useita pienempiä korjausinvestointeja toimipaikkaverkostossa. Mainittavia käyttöomaisuuden myyntejä ei ollut.

Maksuvalmius ja rahoitus

Maksuvalmius oli koko vuoden hyvä. Nettorahoituskulut suhteessa liikevaihtoon olivat 0,0 %, (edv 0,11 %). Osuuskaupan likvidit varat olivat vuoden lopussa 7,7 miljoonaa euroa, edellisen vuoden lopussa 4,9 miljoonaa euroa.

Korollisen vieraan pääoman määrä laski edellisen vuoden loppuun verrattuna 4,6 miljoonalla eurolla 12,1 miljoonaan euroon. Luotot on suojattu koronvaihtosopimuksilla. Tilikauden aikana pitkäaikaisten lainojen lyhennykset hoidettiin suunnitellusti.

Asiakasomistajuus

Vuoden aikana Maakuntaan liittyi 1.160 uutta asiakasomistajaa. Vuoden 2018 lopussa asiakasomistajia oli yhteensä 35.026 joka on 82 enemmän kuin vuotta aiemmin. Bonusmyynti oli 146,9 miljoonaa euroa, jossa vähennystä edelliseen vuoteen oli 6,7 miljoonaa euroa. Bonusmyynnin osuus kokonaismyynnistä oli 70,5 prosenttia. Kainuulaistalouksista 76,2 prosentilla on S– Etukortti. He saivat Bonuksia yhteensä 5,7 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Bonusmyynnin ja maksettujen bonusten laskua selittää se ettei alkoholista ja tupakkatuotteista makseta bonusta.

Osuuksien pääasiallisia määräyksiä

Osuuskunnalla on yksi osuuslaji. Osuuksiin ei liity erityisehtoja.

Osuuskunnan osuudet jakautuvat osuuslajeittain seuraavasti:

	2018		2017	
	kpl	€	kpl	€
Osuudet / Osuuspääoma	35 026	3 150 983	34 944	3 150 983

Osuuspääoma koostuu jäsenten maksamista osuuspääomaan kirjattujen osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskauppaan. Vuoden 2015 alusta lähtien sekä jäseneksi liittyneiden osuusmaksut että takaisin maksetut on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon sisältyvään osuusmaksurahastoon.

Tilikauden aikana on palautettu osuuskunnan sääntöjen mukaisesti eronneille tai erotetuille jäsenille heidän maksamansa osuusmaksut välittömästi. Palautettujen osuusmaksujen lukumäärä oli 1078 kpl ja osuus kaikista osuuksista 3,1 %. Palautettuja osuusmaksuja vastaavat osuudet on mitätöity. Osuudesta maksettu vastike vastaa jäsenen eroamishetkellä kertynyttä osuusmaksua, joka täyteen maksaneilla jäsenillä on 100 euroa. Palautettujen osuusmaksujen yhteismäärä oli 105.248,13 euroa.

Asiakasomistajien kokonaislukumäärä 31.12.2018 oli 35 026, jossa kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 0,2 prosenttia.

Henkilöstö

Vuoden 2018 lopussa Osuuskauppa Maakunta työllisti suoraan 450 henkilöä (edv. 449). Henkilöstöstä on kokoaikaisia 19 % ja osa-aikaisia 81 %. Henkilöstö jakautui toimialoille seuraavasti:

- päivittäis- ja erikoistavarakauppa 288
- matkailu- ja ravitsemiskauppa 145
- muu palvelutoiminta 17

Palkkoja ja palkkioita maksettiin vuoden aikana 13,6 miljoonaa euroa (edv 13,1 miljoonaa euroa ja toissa vuonna 13,3 miljoonaa euroa). Koko henkilöstö on tulospalkkauksen piirissä. Henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 38,0 vuotta.

Operatiiviset tulokset toimialoittain

Toimialojen ja tulosyksiköiden operatiiviset tulokset on laskettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kuitenkin niin, että sisäinen korkokanta on 3,5 %.

Päivittäis- ja käyttötavarakaupan operatiivinen tulos oli 4,0 miljoonaa euroa, 3,1 % liikevaihdosta, edellisenä vuonna luvut olivat 2,7 miljoonaa euroa, 2,1 % liikevaihdosta.

Polttonestekaupan operatiivinen tulos oli 0,7 miljoonaa euroa, 2,6 % liikevaihdosta, edellisenä vuonna tulos oli 0,6 miljoonaa euroa ja 2,6 % liikevaihdosta.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan operatiivinen tulos oli 1,0 miljoonaa euroa, 7,1 % liikevaihdosta. Edellisen vuoden luvut olivat 1,1 miljoonaa euroa 7,6 % liikevaihdosta.

Toimintaympäristön kehitys

Suomen kansantalouden yleisellä kehityksellä ja erityisesti yksityisen kulutuksen kehityksellä on merkittävä vaikutus koko S-ryhmän tulokseen. Suomen talouden vuodesta 2016 alkanut hyvä kasvuvaihe on hieman hidastunut, mutta jatkunut edelleen vuonna 2018 ja S-Pankki ennustaa bruttokansantuotteen kasvavan vuonna 2018 noin 2,3 prosenttia edellisvuodesta.

Matalana pysytellyt korkotaso, ansiotason kuluttajahintoja voimakkaampi kasvu sekä edelleen pienentynyt työttömyys ja työllisyysasteen kasvu ovat tukeneet yksityistä kulutusta. Toisaalta kuluttajien luottamus talouteen on kuluvana vuonna heikentynyt vuoden 2017 huippulukemistaan. Tästä huolimatta yksityisten kotitalouksien kulutus on jatkanut kasvuaan toimien kuluvana vuonna kasvun veturina mikä on tukenut S-ryhmän myyntiä. Vähittäiskaupan kokonaismyynnin arvo on kasvanut 2,7 prosenttia edellisvuodesta myynnin volyymin kasvun ollessa 1,7 prosenttia.

Alkavan vuoden näkymät

Suomen taloudellisen tilanteen kehitys on merkittävä tekijä S-ryhmän toimintojen kehittymiselle. S-Pankki ennustaa Suomen talouden kasvun hiipuvan alle kahden prosentin ja olevan 1,7 prosenttia sekä vuonna 2019 että 2020. Ansiotason kasvun ennustetaan edelleen olevan kuluttajahintojen kasvua korkeampaa mikä yhdessä edelleen pienenevän työttömyysasteen kanssa ylläpitää yksityisen kulutuksen kasvua. Kasvun arvioidaan olevan kuitenkin vuotta 2018 heikompaa. Myös lähes nollassa useita vuosia olleiden korkojen ennustetaan lähtevän nousuun Euroopan keskuspankin nostaessa ohjauskorkojaan vaiheittain vuosien 2019 ja 2020 aikana.

Osuuskauppa Maakunnan alkaneen vuoden investointien ennakoidaan olevan noin 2,6 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Sokos Hotel Vuokatin Amarillon, S-market Suomussalmen ja ABC Lohtajan perusparannusinvestoinnit.
Osuuskaupan alkaneen tilikauden tuloksen hallitus arvioi laskevan edellisestä vuodesta investointien sekä päivittäistavarakaupan hintojen edelleen halpuutuksen johdosta.